

Un de cada cinc infants del Vallès Occidental, en risc d'exclusió social

Un extens informe de l'Observatori Comarcal proporciona dades i assenjala la urgència d'augmentar la capacitat de resiliència i de prevenció cap a situacions greus

Infants jugant | Ajuntament de Rubí

Un de cada cinc infants del Vallès Occidental es troba en **risc d'exclusió social**. La **pobresa infantil** ha augmentat a la gran majoria de les societats avançades en les últimes dècades, un fet que ha despertat la preocupació per les conseqüències que pot comportar. És en aquest context que s'emmarca el primer informe de l'Observatori Comarcal del Vallès Occidental sobre **infància i adolescència en risc d'exclusió social**, que fa una fotografia dels principals eixos de desigualtats i una aproximació a com aquests poden influir en el risc de **pobresa infantil**.

Segons l'INE, el 2020 la taxa de risc de pobresa per a la població menor de 18 anys se situa en el **20,3%**, uns **38.000 infants i adolescents** que es troben en situació de vulnerabilitat econòmica. Aquesta taxa és superior a la del risc de pobresa dels 18 als 64 anys (13,8%) i de les persones de més de 65 anys i més (7%).

L'exclusió social es distribueix de manera molt desigual entre els municipis del Vallès Occidental: hi ha una diferència de **22 punts percentuals** entre la taxa més elevada de pobresa relativa (29,2% a Badia del Vallès) i la més baixa (6,8% a Matadepera). Rubí forma part dels municipis xifres més elevades (**23%**), només per darrere de Badia, Montcada i Reixac (27,6%), Sabadell (25,8%) i Terrassa (24,9%). Sant Cugat, en canvi, es troba a la part baixa de la taula (9,1%).

L'informe reflecteix que existeix una **correlació positiva** entre el risc de pobresa i els indicadors seleccionats com a eixos de la desigualtat de la població infantil i adolescent: els municipis amb més atencions de l'**EAIA (Equips d'Atenció a la Infància i l'Adolescència)**, els que tenen més alumnes amb necessitats de suport educatiu o els que presenten una taxa baixa d'escolarització dels 0 als 2 anys tenen més probabilitats de tenir nivells més elevats de risc de pobresa infantil. L'EAIA del Vallès Occidental, que actua a 21 municipis - Terrassa i Sabadell tenen els seus propis equips - va atendre **915** infants i adolescents l'any 2021: Rubí és el municipi amb el nombre més elevat de persones ateses (**219**), seguit de Montcada i Reixac (137) i Sant Cugat del Vallès (102).

Des de l'EAIA del Vallès Occidentals'ha constatat l'augment del nombre d'**adolescents migrats sense referents familiars** a partir del 2016, especialment a partir del 2018, quan es van doblar (de 40 a 84). A partir del 2019 hi ha una davallada progressiva, una tendència que ha continuat fins al 2021 (32), pel fet que els pisos d'acollida dels municipis d'actuació s'han traslladat i perquè els recursos de protecció estan ocupats per altres joves majors de 18 anys sense documents que han hagut de romandre més temps amb un seguiment per part de la DGAIA.

Un 22,8% dels alumnes de la comarca reben ajuts de menjador Foto: Ajuntament d'Alcanar

A més, més d'una cinquena part de l'alumnat de la comarca (**22,8%**) conviu en famílies que es troben en risc de vulnerabilitat econòmica, ja que són beneficiaris d'un **ajut de menjador** que gestiona el Consell Comarcal - un dels criteris per atorgar-los és tenir una renda familiar inferior al llindar del risc de pobresa establert per la Generalitat. Rubí és el **segon municipi** amb una taxa d'incidència dels ajuts de menjador més elevades (31,5%), per sobre de Sabadell (29,2%, en tercer lloc), Terrassa (28,5%, en cinquè lloc) i Sant Cugat (10,3%, l'únic dels quatre grans municipis que està per sota de la mitjana comarcal).

Per últim, l'informe analitza la **taxa d'escolarització** dels 0 als 2 anys, que també té una relació amb la taxa de risc de pobresa infantil: a major taxa de pobresa, més baixa és la taxa d'escolarització. En aquest sentit, s'ha volgut destacar l'assistència a l'educació infantil de primer cicle perquè pot reduir l'efecte de determinades situacions de precarietat socioeconòmica i socioeducativa familiar. Al Vallès, hi ha un **40%** d'infants menors de 3 anys escolaritzats, amb molta diferència entre el que té més matriculacions (71,4% a Ullastrell) i el que en té menys (23,6% a Ripollet). El problema radica en la **desigualtat d'accés**: el 22,5% dels infants de 0 a 2 anys estaven matriculats a centres públics, i un 17,2%, a centres privats, amb una distribució molt diferent entre municipis.

Rubí és el segon municipi amb menys matriculacions al primer cicle d'educació infantil (**24%**), molt per sota de Terrassa (36,9%) i Sabadell (37,5%), i encara molt més de Sant Cugat (59%). Un 14,4% dels infants de Rubí estan matriculats a centres públics, mentre que a Terrassa en són un 21,1%, a Sabadell un 20,4% i un 18,9% a Sant Cugat.

A la comarca hi ha un 18,5% d'alumnes amb **Necessitats Específiques de Suport Educatiu** (NESE), 7 de cada 10 matriculats a un centre educatiu públic. Terrassa és el municipi amb major proporció d'alumnes amb NESE (25,2%), Rubí se situa en el tercer lloc (23,3%), Sabadell en el quart (21,4%) i Sant Cugat, en el desè (13%). Les necessitats poden estar derivades per **diferents factors**: altes capacitats, trastorns mentals o d'aprenentatge o desavantatges educatius (incorporació tardana o situacions socioeconòmiques desfavorides).

Finalment, un dels factors que té en compte l'informe és la **nacionalitat** dels infants i adolescents, ja que a la primera anàlisi que compara municipis del Vallès Occidental s'observa que a més proporció de població menor de 18 anys amb nacionalitat estrangera, més elevada és la taxa de pobresa infantil. El Vallès Occidental té una proporció del **12%** de població menor de 18 anys amb nacionalitat estrangera sobre el total de població d'aquesta franja d'edat.

A municipis com Sant Cugat del Vallès, la proporció d'infants i adolescents estrangers és el sisè valor de la comarca, i presenta una de les taxes de pobresa més baixes: això es pot deure al fet que la major part de l'alumnat estranger d'aquest municipi té nacionalitat de països de la **UE**, cosa que pot intervenir en una taxa de pobresa inferior. Però hi ha més municipis que compleixen la relació entre major pes d'infants i adolescents de nacionalitat estrangera i una taxa de pobresa elevada: és el cas de Rubí, Terrassa i Sabadell, a més de Montcada i Reixac o Ripollet.

Conclusions

El Vallès Occidental és una de les comarques **més rejuvenides** de Catalunya: el 2021 hi havia 185.693 infants i adolescents, un **19,8%** de la població - dos punts per sobre del conjunt de Catalunya. Tot i això, la comarca s'enfronta a una pèrdua de població infantil en els pròxims deu anys: les projeccions de l'Idescat apunten que l'any 2030 hi haurà uns **166.000** menors de 18 anys, un 16,5% de la població.

El document assenyala la urgència d'augmentar la **capacitat de resiliència i de prevenció** cap a situacions d'exclusió social greus o cronificades en el col·lectiu de la infància de l'adolescència. Per això l'informe recull dades socioeconòmiques i geogràfiques, per tal de visibilitzar el col·lectiu d'infants i adolescents en risc o en exclusió social i aporta informació per **diagnosticar zones específiques** d'exclusió social per poder millorar l'avaluació i orientació del disseny de polítiques que afecten la infància i l'adolescència.